

...falünnepély Paláston

(Befejezés a 6. oldalról)

órákban került sor a szabadtéri színpadon a versenyek kiértékelésére, a helyi **alapiskolások és óvodások fellépésére**, a magyarországi **Kóspallag** kultúrcsoportjának bemutatkozására, az **ipolyföldemesi kultúrcsoport** és **Cellahó László** bűvész fellépésére, valamint a **százdi citerazenekar** műsorára. A tombolahúzás után következett a palásti **bál** a késő éjjeli órákig.

Vasárnap 10.30-kor ünnepélyes **szentmisére** került sor, majd a szabadtéri színpadon **megemlékeztek a palásti csatáról**. Következett a **Toldi-verseny** az iskola sportpályáján. Délután a szabadtéri színpadon került sor a gazdag **kultúrműsorra**. Fellépett a **Kicsi Hang duó**, az **ócsai kultúrcsoport**, a **Csemadok Palásti Alapszervezetének kultúrcsoportja**, /az alapszervezetnek **Korcok László** polgármester itt adta át a községi önkormányzat PRO URBE plakettjét a szervezet 55 éves aktív tevékenységéért/, valamint a **Matica slovenská Palásti Alapszervezetének kultúrcsoportja** is. Este hatkor a **Triász Veritas** zenés szórakoztató műsora zárta a háromnapos rendezvénysorozatot.

Korcok László polgármester zárszavában mindenkinek megköszönte a segítséget, arra kérve a segítőköt, szervezőket és szponzorokat, hogy a továbbiakban is lankadatlanul építsék-szépítsék községüket. Idézte **Csáky Pál** miniszterelnök-helyettes beszédének zárómondatát:

„Emlékszünk a múltra, de a jövőre is tekintünk, s ez a kettő összekötődik. A múlt, a mi értékeink felvállalása nélkül nincs és nem is lehet jövőnk. Márpedig azért dolgozunk nap mint nap, hogy ennek a népnek, amelyik itt született ezen a földön, ami szülőföldünk, ne csak dicső múltja, hanem reményteljes jövője is legyen. Adja Isten, hogy így legyen.”

Szöveg és kép: **Belányi János**



Adalékok az Ipolysági Takarékpénztár székházainak történetéhez II.

/Befejezés az augusztusi számból/ 2. Az új székház /1897–1899/

Az 1890–1918 közötti időszak a szakirodalomban „a hazai hitelintézetek aranykoraként” van jellemezve. Ebben a korszakban a hitelszervezet mutatta a legdinamikusabb fejlődést. Helyi szinten az Ipolysági Takarékpénztárt sem kerülte el a konjunktúra. Néhány statisztikai adat is ezt támasztja alá: a takaréketet-állomány 57,61 %-a, a vagyónállomány 62,31 %-a keletkezik 1890–1899 között, míg a forgalom 1899-ben 9 130 638 Ft-ot ér el, ami 1869-hez képest 95,42 %-os növekedést jelent. A mindjobban növekvő forgalom gyors és kielégítő lebonyolítására tágasabb termekre volt szükség. Az új székház gondolatát, amelyet már saját céljainak megfelelően építtetnének, 1897-ben az igazgató, Berkó István vetette fel.

Az igazgatóválasztmány először 1897. szeptember 16-án, majd október 26-án tűzte napirendjére a tervezett építkezést. A közgyűlést eredetileg 1897. október 31-re tervezték, azonban a határozathozatalhoz szükséges 1/3-os (41 részvényes 123-ból) részvételi arányt nem érték el, csak 26-an voltak. Az új közgyűlés már – kisebb részvétel mellett is – fel lett hatalmazva a határozathozatalra. Az igazgatóság a javaslatát 1897. november 15-én a takarékpénztár rendkívüli közgyűlésén terjesztette a részvényesek elé. Megvitatták az építkezés célját, és a tervezett költségeket is meghatározták. Eszerint az Ipolysági Takarékpénztár a nagyközségtől /ezalatt Ipolyság közigazgatási státusát kell érteni/ egy telket vásárolt volna, hogy „azon egy a mai kor igényeinek megfelelő bérházat építhessen”. A telekvásárlás 2817 Ft-ba került volna, míg az építkezésre 25 000 Ft-ot szántak. Az utóbbi összegbe a telek árát is beszámították. A költségeket a tartalékalapból finanszírozták volna.

A javaslatétel után élénk vita alakult ki. Glück Adolf „elvbén” támogatta a javaslatot, azonban az igazgatóságtól biztosítékot kért az ingatlan jövedelmezőségére vonatkozóan. Totovits Kálmán, Herczeg Vince, Medgyesi Sándor, Kohn Márk és Schiller Antal az indítványt teljes mértékben támogatták. Az utóbbi így indokolta a székház létjogosultságát: „Tekintettel a most használatban lévő hivatalos helyiségek szűk voltára, általában és különösen a könyvelők szobájára, melyben négy könyvelő van besorítva és ugyanazon helyiséget naponként 100 ember veszi igénybe, ami a takarékpénztár máltóságával össze nem egyeztethető, sőt közegészségügyi szempontból fűthetetlen, az igazgatóság figyelmébe

ajánlja azt, hogy az új épületet úgy tervezze megvalósítani, miként annak földszintjén helyeztessenek el a részvénytársaság összes hivatalos helyiségei, a szolgálakása és a szükséges mellékhelyiségek, emellett pedig legyen bérház.” Glück a meggyőző okfejtés után indítványát visszavonta, és módosítás nélkül már ő is támogatta a javaslatot, amelyet a jelen lévő 22(!) részvényes végül egyhangúlag fogadott el.

A 2817 Ft értékű földterület az Új Telek nevű városrészben helyezkedett el. Ez a városnegyed akkor a leggyorsabban beépülő része volt Ipolyságnak. 1899-re a pénzügy-igazgatóság épülete készült el, ugyanakkor hangulatos magán- és bérházak tették egységessé képét /ma is ez a város egyik leghangulatosabb része/.

Kezdetben 25 000 Ft-ot szántak az építésre, azonban egy év múlva a tartalékalapból még további 4000 Ft került felhasználásra. 1899-re elkészült az új székház, amelybe a pénztintézet október 1-jén költözött át. A költségek, amelybe a telekvételi kiadást is beleszámították 64 000 koronát /azaz a valutarendezés előtti értékben 32 000 Ft-ot/ tettek ki. Sajnos, nem tudjuk, hogy a pályázatra, amelyet a bank minden bizonnyal meghirdetett, kik jelentkeztek. A székház tervezőjének kilétét is homály fedi.

Az első közgyűlést 1900. február 25-én tartották. Horváth Béla, a takarékpénztár elnöke nyitotta meg, üdvözölte a részvényeseket és „a részvénytársaság tulajdonát képező új, díszes palota helyiségében... és a részvénytársaság működésére... Isten áldását kérte.” A XX. század folyamán jelentősebb felújítás az épületen az 1944-es decemberi háborús árok felszámolásakor történt. 1945. június 1-jétől 1946. május 17-ig külső és belső munkálatok zajlottak 123 643 korona értékben.

A közelmúltban lezajlott felújítási munkálatok régi fényében állították vissza a régi ipolyságiak által „öreg takaréknak” nevezett épület eklektikus jellegét és domináns karakterét. Az egykori székház a város urbanisztikai egységének pótolhatatlan része, műemlék jellegű épületté való nyilvánítása immár aktuális válna. Az egykori alapítók és igazgatók – Winter Sándor, Hederváry Antal, Berkó Sándor – kallódó örökségét /leveleik, kézírataik, a rájuk vonatkozó irodalom feltérképezését/ is fel kellene tárnunk. Sírhelyeik megőrzése, folyamatos ápolása szintén fontos feladat. Ebben az évben, az Ipolysági Takarékpénztár alapításának 136. évfordulójának alkalmából pedig tevékenységüket, amellyel a város fejlődését elsősegítették, emléktábla is megörökíthetné.

Gaucsík István